

POSTANOWIENIE

1 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 1 sierpnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.
przeciwko T.M.

o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej T.M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 24 lipca 2023 r., V AGa 181/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(M.T.)

UZASADNIENIE

Pozwany T.M. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24 lipca 2023 r. w sprawie z powództwa R. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. o zapłatę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi

nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie następujących okoliczności: naruszenia prawa do obrony w ten sposób, że Sąd I instancji przeprowadził przesłuchanie świadków wadliwie, tj. w sposób sugerujący świadkom odpowiedź na pytanie oraz nie wezwał pozwanego do ustosunkowania się do opinii biegłego; ponadto Sąd I instancji sporządził uzasadnienie w sposób lakoniczny i nie poinformował pozwanego o fakcie przedłużenia terminu do sporządzenia pisemnego uzasadnienia. Skarżący wskazał także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego związanego z wykładnią art. 207 § 3 zdanie 2 k.p.c. oraz na oczywistą zasadność skargi w związku z tym, że sąd pierwszej instancji, a następnie sąd drugiej instancji zasądził kwotę w zakresie rozszerzonego powództwa mimo braku pozyskania dowodu z opinii biegłego. Skarżący podniósł także, że dowód z opinii biegłego został dopuszczony w niewłaściwym czasie, tj. po przesłuchaniu świadków zawnioskowanych przez powoda.

Przewidziane w art. 379 pkt 5 k.p.c. pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega na tym, że strona na skutek wadliwości działań procesowych sądu lub strony przeciwnej nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego znacznej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych terminach rozprawy przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena zaistnienia takiej sytuacji procesowej powinna być dokonywana w kontekście okoliczności konkretnej sprawy. Chodzi jednak tylko o wypadki rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony, którego skutkiem było niedziałanie strony w postępowaniu. O pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw przesądza kumulatywne wystąpienie trzech okoliczności: naruszenia przez sąd przepisów procesowych będących źródłem uprawnień strony, wpływu tego uchybienia na wyłączenie możliwości działania strony w postępowaniu oraz niemożności obrony swych praw w postępowaniu w następstwie wystąpienia obu uprzednio wymienionych okoliczności. Nie dochodzi do nieważności postępowania, gdy mimo naruszenia przez sąd przepisów postępowania strona podjęła czynności w procesie. Innymi słowy, aby pozbawienie strony możliwości obrony swych praw mogło stanowić przyczynę nieważności, musi być całkowite i w sposób bezwzględny wyłączyć możliwość obrony.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05, i z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Istotne zagadnienie prawne nie występuje, gdy wskazane przez skarżącego wątpliwości co do wykładni powołanych przepisów prawa są w istocie pytaniami o trafność stanowiska Sądu odwoławczego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa.

Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała przyjąć, aby skarga kasacyjna była – w przyjętym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(M.T.)

[a.ł]